

Study Circle Career Development Institute

समाजकल्याण सहायक आयुक्त परीक्षा

(१८) बुद्धिमत्ता चाचणी

- १) संख्या आणि वर्णमालिका
- २) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ३) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ४) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ५) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ६) नातेसंबंध
- ७) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

(१८) बुद्धिमापन चाचणी

- * बुद्धिमापन चाचणी – उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे अजमावण्यासाठी अंकगणित – बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णांक व टक्केवारी

बुद्धिमापन चाचणी –

- ८६) संख्या आणि वर्णमालिका
- ८७) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ८८) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ८९) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ९०) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ९१) नातेसंबंध
- ९२) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

अंकगणित –

- १) संख्या आणि वर्णमालिका
- २) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ३) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ४) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ५) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ६) नातेसंबंध
- ७) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न
- ८) संख्याप्रणाली – लसावि, मसावि, वर्गमूळ आणि घनमूळ
- ९) बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णांक
- १०) टक्केवारी, भागीदारी, सरासरी, संभाव्यता
- ११) गुणोत्तर आणि प्रमाण, मिश्रण, साखळी नियम
- १२) वेळ आणि अंतर, रेल्वे, बोट आणि जलप्रवाह, काळ आणि काम
- १३) नफा आणि तोटा, विक्री आणि खरेदी, साधे आणि चक्रवाढ व्याज
- १४) भूमिती – क्षेत्रफळ, घनफळ आणि परिमिती
- १५) घड्याळ, कॅलेंडर, वय, दिशानिर्देश, वेन आकृत्यांवरील प्रश्न

समाजकल्याण सहायक आयुक्त परीक्षा अभ्यासक्रम

* मराठी

- १) सर्वसामान्य शब्दसंग्रह
- २) वाक्यरचना
- ३) व्याकरण
- ४) म्हणी व वाक्प्रचार यांचा अर्थ आणि उपयोग इ.

* इंग्रजी

- १) Common Vocabulary
- २) Sentence structure
- ३) Grammar
- ४) Uses of Idioms and phrases and their meaning etc.

समाज कल्याण अध्ययन

- १) समाज कल्याण अध्ययन
- २) समाजकल्याण प्रशासन
- ३) भारतीय सामाजिक समस्या व उपाययोजना
- ४) सबलीकरण व सामाजिक सुरक्षा संदर्भातील कायदे
- ५) ग्रामीण समाज सुधारणा उपक्रम
- ६) कल्याणकारी राज्य
- ७) मानवी हक्कविषयक बाबी
- ८) समाजकार्याच्या संबंधित समाजशास्त्र, मानसशास्त्र/शिक्षण व अर्थशास्त्र
- ९) मानवी अभिवृद्धी व व्यक्तिमत्त्व विकास – व्यक्तिमत्त्व व सामाजिकरण
- १०) मूलभूत संशोधन ज्ञान

सामान्य अध्ययन

- ११) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास, समाज सुधारकांचे कार्य
- १२) भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल
- १३) हवामान बदल, कारणे परिणाम व उपाय, आपत्तीचे परिणाम व व्यवस्थापन
- १४) भारतीय राज्यव्यवस्था
- १५) अर्थव्यवस्था
- १६) विज्ञान
- १७) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय चालू घडामोडी
- १८) बुद्धिमत्ता चाचणी

समाज कल्याण अध्ययन

- १) समाज कल्याण अध्ययन
- २) समाजकल्याण प्रशासन
- ३) भारतीय सामाजिक समस्या व उपाययोजना
- ४) सबलीकरण व सामाजिक सुरक्षा संदर्भातील कायदे
- ५) ग्रामीण समाज सुधारणा उपक्रम
- ६) कल्याणकारी राज्य
- ७) मानवी हक्कविषयक बाबी
- ८) समाजकार्याच्या संबंधित समाजशास्त्र, मानसशास्त्र/शिक्षण व अर्थशास्त्र
- ९) मानवी अभिवृद्धी व व्यक्तिमत्त्व विकास - व्यक्तिमत्त्व व सामाजिककरण
- १०) मूलभूत संशोधन ज्ञान

(१) समाज कल्याण अध्ययन

- १) समाजकार्याचा इतिहास व तत्त्वज्ञान, समाजशास्त्र व अर्थशास्त्र
- २) समाजकार्याच्या पद्धती
- ३) समाजकार्याची मूल्ये व तत्त्वे
- ४) समाजकार्याची क्षेत्रे
- ५) भारतातील समाजकार्याचे प्रशिक्षण, सामाजिक कार्यकर्त्यांची भूमिका व स्वयंसेवी संस्थांचे योगदान व हस्तक्षेप

(२) समाजकल्याण प्रशासन

- १) सामाजिक न्याय व समाजकल्याण खाते - संस्था, आयोग
- २) शासकीय सामाजिक धोरणे
- ३) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील धोरणे
- ४) शासकीय व अशासकीय संघटनांचे कार्यक्रम व सेवा
- ५) प्रशासकीय कामकाज व नियमावली
- ६) प्रशासकीय सुधारणा
- ७) न्यायाधिकरण, आयोग व समित्या
- ८) स्वयंसेवी संस्था - प्रकार व व्यवस्थापन
- ९) निवासी संस्था व्यवस्थापन - प्रशासकीय नियम व सुविधा - वसतिगृहांचे उद्देश, प्रशासकीय जबाबदारी, आर्थिक बाबी, सोयीसुविधा पुरवठा, पर्यवेक्षण, पालकत्व, शिस्तपालन
- १०) पायाभूत सुविधा विकास

(३) भारतीय सामाजिक समस्या व उपाययोजना

※ भारतातील महत्त्वाच्या सामाजिक समस्या -

- १) शैक्षणिक समस्या - निरक्षरता
- २) आरोग्यविषयक समस्या - भूकबळी व कुपोषण
- ३) सामाजिक समस्या - जातीवाद व जातीयवाद, अंधश्रद्धा, व्यसनाधीनता
- ४) लोकसंख्याविषयक समस्या
- ५) आर्थिक समस्या - बेरोजगारी
- ६) राजकीय समस्या - भ्रष्टाचार, हिंसाचार

* वंचितांच्या (स्त्रिया, मुले, युवक, वयोवृद्ध, दिव्यांग, कुटुंब) समस्या व सामाजिक कायदे -

- ७) महिलांच्या समस्या, सर्वांगीण विकास व सुरक्षितता, महिला सक्षमीकरण
- ८) बालकांच्या समस्या
- ९) युवकांच्या समस्या
- १०) वयोवृद्ध/ज्येष्ठ नागरिकांच्या समस्या
- ११) दिव्यागांच्या समस्या
- १२) तृतीयपंथीयांच्या समस्या व उपाय
- १३) शेतकरी, भूमिहीन शेतमजूर, स्थलांतरित शेतमजूर (विशेषतः ऊसतोड कामगार) यांच्या समस्या व उपाय
- १४) असंघटित कामगारांच्या समस्या व उपाय
- १५) मागासवर्गीयांच्या समस्या व उपाय
- १६) पायाभूत सुविधा - शहरीकरण व बकाल वस्त्या, सफाई कामगारांच्या समस्या व उपाय
- १७) विकास - पर्यावरण हानी व पुनर्वसनाची समस्या

(४) सबलीकरण व सामाजिक सुरक्षा संदर्भातील कायदे

* दुर्बल घटकांसाठी सामाजिक सुरक्षितता कायदे -

- १) संविधानात्मक तरतुदी
- २) महिला सुरक्षा कायदे
- ३) बालाक - सामाजिक सुरक्षा कायदे (पीसीआर, पीओए, बालकामगार)
- ४) ज्येष्ठ नागरिक - आई, वडील व ज्येष्ठ नागरिकांच्या चरितार्थ व कल्याणासाठी अधिनियम - २००७/२०१०
- ५) अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती,
- ६) दिव्यांग व्यक्ती
- ७) कामगार कायदे
- ८) इतर महत्वाचे सामाजिक कायदे

* नागरिकासाठी महत्वाचे शासकीय कायदे -

- ९) भ्रष्टाचार प्रतिबंध अधिनियम १९८८
- १०) ग्राहक संरक्षण अधिनियम २०१९
- ११) महत्वाचे शासकीय कायदे, दहशतवाद प्रतिबंधक कायदे
- १२) माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, २०००
- १३) माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५
- १५) मानवी हक्कांचे संरक्षण अधिनियम, १९९३

(५) ग्रामीण समाज जीवन

- १) ग्रामीण समाज जीवन, बलुतेदारी पद्धत, जाती व्यवस्था व जाती व्यवस्थेचा समाजावर होणारा परिणाम.
- २) जमीन धारणा मधील असमानता, विविध पद्धती - जमीनदारी, रयतवारी, महालवारी, खोती पद्धत
- ३) स्वतंत्र भारतातील जमीन मालकी सुधारणा उपक्रम, भूदान चळवळ व ग्रामदान चळवळ समाज सुधारकांचे कार्य

(६) कल्याणकारी राज्य

- १) कल्याण, विकास, सबलीकरण
- २) शाश्वत विकास – एमडीजी, एसडीजी
- ३) मनुष्यबळ विकास
- ४) सर्वसमावेशकता
- ५) प्रादेशिक असमता

(७) मानवी हक्कविषयक बाबी

- १) संकल्पना – आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क मानक
- २) मानवी हक्क संदर्भातील भारतीय राज्यघटनेतील तरतूद
- ३) भारतातील मानवी हक्क व जबाबदाऱ्या यंत्रणेची अंमलबजावणी व संरक्षण, भारतातील मानवी हक्क चळवळ,
- ४) मानवी अधिकारांचा जागतिक जाहीरनामा, १९४८
- ५) मानवी अधिकारांचा जागतिक जाहीरनामा, १९६६
- ६) मानवी हक्कापासून वंचित राहण्याच्या समस्या, गरीबी, निरक्षरता, बेकारी, सामाजिक – सांस्कृतिक – धार्मिक प्रथा यासारख्या अडचणी, (हिंसाचार, भ्रष्टाचार, दहशतवाद, कामगारांचे शोषण, संरक्षित गुन्हेगारी, इत्यादी.)
- ७) राष्ट्रीय मानव अधिकार आयोग , राज्य मानव अधिकार आयोग
- ८) राष्ट्रीय मागासवर्गीय आयोग
- ९) राष्ट्रीय अनुसूचित जाती आयोग
- १०) राज्य अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती आयोग
- ११) राष्ट्रीय अनुसूचित जमाती आयोग
- १२) राष्ट्रीय महिला आयोग, राज्य महिला आयोग
- १३) राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक आयोग
- १४) माहिती आयोग
- १५) राज्य मागासवर्ग आयोग

(८) समाजकार्याच्या संबंधित समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र

- १) समाजकार्याच्या संबंधित समाजशास्त्र
- २) समाजकार्याच्या संबंधित मानसशास्त्र / शिक्षणशास्त्र
- ३) समाजकार्याच्या संबंधित अर्थशास्त्र

(९) मानवी अभिवृद्धी व व्यक्तिमत्त्व विकास – व्यक्तिमत्त्व व सामाजीकरण

- १) निवासी संस्थातील विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्त्व विकास–
मानसिक, बौद्धिक, व्यक्तिमत्त्व व कौशल्य विकासातील भूमिका, नवीन उपक्रम
- २) दिव्यांग व्यक्तींचा व्यक्तिमत्त्व विकास
- ३) मानवी अभिवृद्धी व मानव संसाधन विकास
- ४) व्यक्तिमत्त्व विकास – व्यक्तिमत्त्व व सामाजीकरण
- ५) शिक्षण व मानवी अभिवृद्धी
- ६) आरोग्य व मानवी अभिवृद्धी

(१०) मूलभूत संशोधन ज्ञान

- १) संशोधनाचे प्रकार, संशोधनाची प्रक्रिया
- २) संशोधन आराखडा
- ३) संशोधन अभियोग्यता
- ४) वाचन आकलन
- ५) आधारसामग्री अर्थउकल
- ६) अध्यापन अभियोग्यता
- ७) उच्च शिक्षण पद्धती
- ८) व्यावसायिक शिक्षण कौशल्य विकास

सामान्य अध्ययन

(११) आधुनिक भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा इतिहास

- १) युरोपियन आणि अँग्लो - ब्रिटिश युद्धे
- २) ब्रिटिश प्रशासन - गव्हर्नर जनरल्स आणि व्हाईसरॉयांची भूमिका
- ३) ब्रिटिश राजवटीतील घटनात्मक सुधारणा, कायदे, आयोग व समित्या
- ४) सामाजिक धार्मिक सुधारणा
- ५) शिक्षण आणि प्रेस
- ६) ब्रिटिश राजवटीचा आर्थिक परिणाम
- ७) राष्ट्रवाद आणि राजकीय संघटनांचा उदय
- ८) क्रांतिकारक संघटना व राष्ट्रवाद
- ९) काँग्रेस पक्ष - संस्थापक, अधिवेशने, ठराव
- १०) स्वातंत्र्य चळवळ - काँग्रेस, स्वदेशी, असहयोग, सविनय कायदेभंग, भारत छोडो
- ११) शेतकरी आंदोलन आणि कृषी सुधारणा
- १२) कामगार चळवळी आणि कामगार संघटना
- १३) मुस्लिम लीग आणि फाळणी
- १४) स्वातंत्र्य आणि संबंधित समस्या
- १५) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ व स्वातंत्र्योत्तर भारत

(१२) भारताचा विशेषतः महाराष्ट्राचा भूगोल

- १) भौतिक भूगोल - पर्वत, पठार, वाळवंट, किनारपट्टी, बेटे
- २) वने आणि वनस्पती, परिस्थितिकी, पर्यावरण
- ३) महाराष्ट्रातील जमिनीचे प्रकार
- ४) प्रमुख पिके - शेती
- ५) शहरे आणि नागरीकरण
- ६) आर्थिक भूगोल - खनिजे आणि ऊर्जा संसाधने, वाहतूक आणि पर्यटन
- ७) उद्योग
- ८) राजकीय भूगोल - लोकसंख्या, भाषा, जमाती आणि वंश, स्थाने आणि सीमा

(१३) हवामान बदल, कारणे परिणाम व उपाय, आपत्तीचे परिणाम व व्यवस्थापन

- २७) हवामान बदल, कारणे परिणाम व उपाय
- २८) नैसर्गिक व मानवनिर्मित आपत्तीचे परिणाम व व्यवस्थापन

(१४) भारतीय राज्यव्यवस्था, कल्याणकारी राज्य

- २९) भारतीय राज्यघटना (विशेषतः राज्यघटनेची प्रास्ताविका)
- ३०) मूलभूत हक्क, मार्गदर्शक तत्त्वे व मूलभूत कर्तव्ये)
- ३१) राज्यघटनेचा इतिहास
- ३२) लोकशाहीची संकल्पना, प्रकार व भारतातील लोकशाही
- ३३) राज्य प्रशासन व स्थानिक प्रशासन (ग्रामीण तसेच शहरी) यांची रचना, अधिकार व कार्ये
- ३४) पंचायतराज, सत्तेचे विकेंद्रीकरण, ७३ वी व ७४ वी घटनादुरुस्ती, पेसा कायदा, वन हक्क अधिनियम २००६
- ३५) मा. सर्वोच्च न्यायालयाचे न्याय निर्णय (इंद्रा सहानी विरुद्ध केंद्र शासन, माधुरी पाटील विरुद्ध अपर आयुक्त आदिवासी विकास

(१५) अर्थव्यवस्था

- ४५) नीती आयोग व राष्ट्रीय विकास परिषद
- ४६) पंचवार्षिक योजनांचा इतिहास
- ४७) सूक्ष्म नियोजन
- ४८) बेरोजगारी, कौशल्य विकास व स्वयंरोजगार
- ४९) भारतीय अर्थव्यवस्था, आर्थिक विकास व नियोजन

(१६) विज्ञान

- ५०) सामान्य विज्ञान
- ५१) आरोग्य व पोषक आहार (हेल्थ अँड न्यूट्रिशन), उपचारशास्त्रीय अन्न
- ५२) पर्यावरण पूरक घरे
- ५३) मूलभूत संगणक तंत्रज्ञान, संप्रेषण, माहिती व संज्ञापन तंत्रज्ञान

(१७) राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय चालू घडामोडी

- १) जागतिक राजकीय घटना –
आंतरराष्ट्रीय संबंध, शिखर परिषदा, निवडणुका, संरक्षणविषयक घटना, मानवी हक्क समस्या, आंतरराष्ट्रीय संघटना – UN, ASEAN, BRICS, European Union, G20, OPEC, SCO, SAARC, NAM
- २) राष्ट्रीय राजकीय घटना –
राजकीय पक्ष, निवडणुका, प्रशासन, न्यायालयीन निकाल, आयोग, कायदे व घटनादुरुस्त्या, आंदोलने, राष्ट्रीय / महाराष्ट्र स्तरावरील संघटनात्मक व संस्थात्मक बाबी
- ३) जागतिक आर्थिक व वित्तीय घटना –
जागतिक स्तरावरील आर्थिक घडामोडी, विदेशी व्यापार, जागतिक बँक, खचक्र, थळज

- ४) **राष्ट्रीय आर्थिक व वित्तीय घटना -**
राष्ट्रीय उत्पन्न, विकास कार्यक्रम, अर्थसंकल्प व सार्वजनिक वित्त, बँकिंग, कृषी व ग्रामीण विकास, दारिद्र्य व बेकारी, उद्योग आणि पायाभूत क्षेत्रातील घटना
- ५) **तंत्रवैज्ञानिक घटना -**
ऊर्जा तंत्रज्ञान व आण्विक प्रकल्प, आयसीटी, अवकाशविज्ञान
- ६) **वैज्ञानिक घटना -**
वैज्ञानिक संस्था व संशोधक, जैवतंत्रज्ञान, रोगविज्ञान
- ७) **सामाजिक व शैक्षणिक घटना -**
सामाजिक सुरक्षेचे उपक्रम व पुढाकार, सर्वसमावेशकता, वंचित जमाती आणि समुदाय
- ८) **शैक्षणिक, कौशल्य विकास व आरोग्य क्षेत्रातील घटना -**
शैक्षणिक व आरोग्य क्षेत्रातील घटना, रोजगार निर्मिती व कौशल्य विकास
- ९) **भौगोलिक व पर्यावरणविषयक घटना -**
प्रकाशझोतातील स्थळे, सीमा आणि संघर्ष, राजधानी आणि महत्त्वाची शहरे, धरणे आणि प्रकल्प, राजकीय भूगोल, पर्यावरण परिषदा, संवर्धन, कायदे, आपत्ती व्यवस्थापन
- १०) **सांस्कृतिक व पर्यटन घटना -**
संगीत व नृत्य, चित्रपट आणि उत्सव, यात्रा, संस्था व स्मारके
- ११) **साहित्यिक घटना -**
प्रकाशझोतातील पुस्तके व लेखक, मराठी साहित्य संमेलन व इतर उपक्रम
- १२) **नेमणुका, नियुक्ती व प्रकाशझोतातील व्यक्ती -**
आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/महाराष्ट्र - नेते, अध्यक्ष, पंतप्रधान, मुत्सद्दी
- १३) **पारितोषिक, पुरस्कार व बहुमान -**
आंतरराष्ट्रीय/राष्ट्रीय/महाराष्ट्र - नागरी पुरस्कार, शौर्य, चित्रपट, साहित्य
- १४) **क्रीडाविषयक घटना -**
क्रीडा स्पर्धा, खेळाडूंची कामगिरी, प्रकाशझोतातील खेळाडू व प्रशिक्षक, ऑलिंपिक, आशियाई खेळ, अॅथलेटिक्स, हॉकी, बॅडमिंटन, बुद्धिबळ, क्रिकेट, फुटबॉल, टेनिस
- १५) **सामान्यज्ञान -**
महत्त्वाचे दिवस व वर्ष, सर्वप्रथम, सर्वात मोठे/छोटे, ऐतिहासिक घटनाक्रम

(१८) बुद्धिमापन चाचणी

- * **बुद्धिमापन चाचणी -** उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे अजमावण्यासाठी **अंकगणित -** बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णाक व टक्केवारी

बुद्धिमापन चाचणी -

- ८६) संख्या आणि वर्णमालिका
८७) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
८८) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
८९) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
९०) बैठक व मांडणी व्यवस्था
९१) नातेसंबंध
९२) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

अंकगणित -

- १) संख्या आणि वर्णमालिका
- २) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ३) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ४) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ५) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ६) नातेसंबंध
- ७) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

अंकगणित -

- ८) संख्याप्रणाली - लसावि, मसावि, वर्गमूळ आणि घनमूळ
- ९) बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णांक
- १०) टक्केवारी, भागीदारी, सरासरी, संभाव्यता
- ११) गुणोत्तर आणि प्रमाण, मिश्रण, साखळी नियम
- १२) वेळ आणि अंतर, रेल्वे, बोट आणि जलप्रवाह, काळ आणि काम
- १३) नफा आणि तोटा, विक्री आणि खरेदी, साधे आणि चक्रवाढ व्याज
- १४) भूमिती - क्षेत्रफळ, घनफळ आणि परिमिती
- १५) घड्याळ, कॅलेंडर, वय, दिशानिर्देश, वेन आकृत्यांवरील प्रश्न

(१८) बुद्धिमापन चाचणी

- * बुद्धिमापन चाचणी – उमेदवार किती लवकर व अचूकपणे विचार करू शकतो हे अजमावण्यासाठी अंकगणित – बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णाक व टक्केवारी

बुद्धिमापन चाचणी –

- ८६) संख्या आणि वर्णमालिका
- ८७) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ८८) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ८९) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ९०) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ९१) नातेसंबंध
- ९२) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न

अंकगणित –

- १) संख्या आणि वर्णमालिका
- २) सांकेतिक भाषा, साम्य, तुलना, वर्गीकरण
- ३) मशीन इनपुट आणि चिन्हे, गणितीय तर्क, परिच्छेदांवरून निष्कर्ष काढणे
- ४) विधाने आणि युक्तिवाद, विधाने आणि गृहितके, विधाने आणि निष्कर्ष
- ५) बैठक व मांडणी व्यवस्था
- ६) नातेसंबंध
- ७) आकृत्यांवरील प्रश्न, घनावरील प्रश्न
- ८) संख्याप्रणाली – लसावि, मसावि, वर्गमूळ आणि घनमूळ
- ९) बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, दशांश अपूर्णाक
- १०) टक्केवारी, भागीदारी, सरासरी, संभाव्यता
- ११) गुणोत्तर आणि प्रमाण, मिश्रण, साखळी नियम
- १२) वेळ आणि अंतर, रेल्वे, बोट आणि जलप्रवाह, काळ आणि काम
- १३) नफा आणि तोटा, विक्री आणि खरेदी, साधे आणि चक्रवाढ व्याज
- १४) भूमिती – क्षेत्रफळ, घनफळ आणि परिमिती
- १५) घड्याळ, कॅलेंडर, वय, दिशानिर्देश, वेन आकृत्यांवरील प्रश्न

(१) संख्या आणि वर्णमालिका

संख्यामालिका

- १) खालील मालिकेत क्रमाने येणारे पुढील पद कोणते ?
१, २, ३, ६, ९, १८, २७, ५४, ? .
१) ५६ २) १०८ ३) ८१ ४) २७
- २) दिलेल्या पर्यायामधून योग्य 'अंकाचा' पर्याय शोधा.
७, ९, १३, २१, ?
१) ३५ २) ३७ ३) ३९ ४) ३१
- ३) संख्यामालिकेतील शेवटच्या दोन संख्या कोणत्या ?
८९६, ७२९, ४४८, २४३, २२४, ८१, ? , ?
१) (११२, २७) २) (१२२, २९) ३) (२७, ११२) ४) (११२, ९)
- ४) क्रमाने येणारी संख्या कोणती ?
१५, ३५, ६३, ९९, १४३, ?
१) १६९ २) १९५ ३) १६८ ४) १९६
- ५) प्रश्न चिन्हाच्या जागी अंक भरा.
८, २४, १२, ३६, १८, ५४, ?, ८१
१) ०९ २) २९ ३) २६ ४) २७
- ६) खालील संख्यामालिकेतील प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?
२४, ३५, ४८, ६३, ?
१) ८० २) ८२ ३) ७२ ४) ९०
- ७) पुढील अंक मालिकेसाठी प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.
६, ८, १२, १४, १८, २०, ?
१) २२ २) २६ ३) २४ ४) ३०
- ८) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?
२, १०, ३०, ६८, १३०, २२२, ? .
१) ३२६ २) ३३३ ३) ३४३ ४) ३५०
- ९) विसंगत पद ओळखा.- १, ४, ९, १६, २७, ३६
१) ०९ २) १६ ३) २७ ४) ३६

- १०) खालील संख्या मालेतील चुकीचे पद ओळखा ?
७५, ७२, ६७, ६०, ४९, ४०, २७
१) ४९ २) ६० ३) ४० ४) ६७
- ११) संख्यामालिकेतील चुकीची संख्या कोणती ?
१०१, १०९, ११८, १२७, १३६, १४५
१) १०१ २) १२७ ३) १०९ ४) ११८
- १२) कोणती संख्या दिलेल्या मालिकेचा घटक नाही ?
६४, ३२, १६, ८, ४, २, ०
१) २ २) ४ ३) ६४ ४) ०
- १३) गटात न बसणारी संख्या कोणती ?
४८, ६३, ८०, २७, ३५, ८, ३
१) ३ २) ८० ३) ३५ ४) २७
- १४) खालील पर्यायामधून रिकामी जागा भरण्यासाठी योग्य संख्या निवडा.
६, ७२, २१०, ४२०,
१) ६३० २) ७०२ ३) ७०८ ४) ७२०
- १५) खालील पर्यायांमधून जुळणारी संख्या रिकाम्या जागेसाठी शोधा.
४७ (९४) १८, ३७ (१११) २७, २७ (....) ३६
१) ७४ २) ९८ ३) १०८ ४) ११८
- १६) खालील पर्यायामधून रिकामी जागा भरण्यासाठी योग्य संख्या निवडा.
३५०, १३४२, ३३९०, ६८७८, १९७१०,.....
१) २१९८० २) २४४१८ ३) २९८२२ ४) ३२८००
- १७) खालील क्रम पूर्ण करा.
३, १०, २९, ८४,
१) २६१ २) २५२ ३) २४७ ४) २३२
- १८) खालील मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या जागी योजवायाचा योग्य पर्याय निवडा.
१२३६, २३४९, ३४५६, ४५६७ ?
१) ५६७५ २) ५६७६ ३) ५६७७ ४) ५६७८
- १९) ५११, ४७७, ४४३, ४०९...? यातील ह्रस्वलेला अंक कोणता?
१) ४१० २) १९७ ३) ३७५ ४) ३०८

२०) संख्या श्रेणीतील रिकाम्या जागी योग्य संख्या भरा.

८१, ६३, ४५, ?

१) २९

२) २७

३) २५

४) २३

२१) खालील श्रेणीमध्ये शेवटी कोणती संख्या येईल ?

५, ९, १४, २०, २७, ३५, ?

१) ४२

२) ४३

३) ४४

४) ४५

२२) खालील संख्याक्रमातील प्रश्नचिन्हाचे जागी कोणती संख्या येईल ?

९, १०, ८, ११, ७, १२, ६, १३, ... ?

१) ४

२) ५

३) ९

४) १०

२३) पुढील संख्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाजागी कोणती संख्या येईल ?

$४ \frac{१}{२}, ११ \frac{२}{३}, १८ \frac{३}{४}, २५ \frac{४}{५}$?

१) $३१ \frac{५}{६}$

२) $३२ \frac{६}{७}$

३) $३१ \frac{६}{७}$

४) $३२ \frac{५}{६}$

२४) प्रश्नचिन्हाच्या जागी असलेली संख्या कोणती ?

१, १, १, २, ४, ८, ?, ९, २७

१) ४

२) ६

३) ८

४) ३

२५) प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य संख्या लिहा.

२ (४०) ६, ४ (६५) ७, ४ (?) ८

१) ३२

२) ६४

३) ८०

४) १४४

२६) खालीलपैकी सर्वात लहान संख्या कोणती ?

$\frac{१०}{११}, \frac{७}{८}, \frac{९}{१०}, \frac{८}{९}$

१) $\frac{७}{८}$

२) $\frac{८}{९}$

३) $\frac{९}{१०}$

४) $\frac{१०}{११}$

२७) प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणारी संख्या कोणती ?

३	(३४)	५
७	(१७०)	११
१३	(?)	१७

१) ४४२

२) २२१

३) २२९

४) ४५८

२८) एका दोन अंकी संख्येच्या अंकातील फरक ६ आहे. तर अंकांची अदलाबदल करून येणारी संख्या व मूळ संख्या यातील फरक किती ?

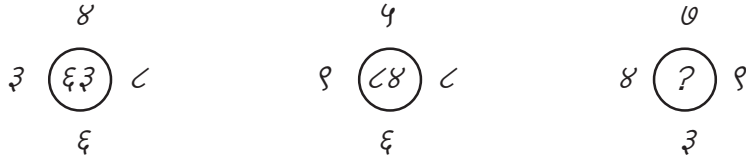
- १) ६० २) ६ ३) ५४ ४) ४५

२९) प्रश्नचिन्हाजागी योग्य पर्याय निवडा.

२७	(२२५)	१२
३९	(१२१)	२८
१४	(?)	४

- १) ५६ २) १० ३) १०० ४) ३२४

३०) प्रश्नचिन्हाजागी कोणती संख्या येईल ?

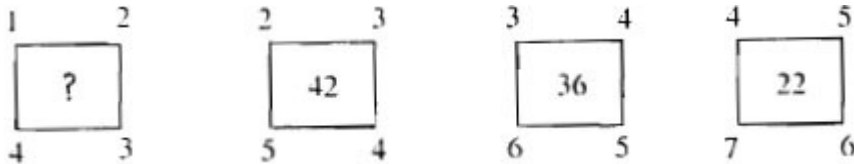
- १) ३६ २) ६९ ३) ७२ ४) ८१

३१) खालील आकृती अभ्यासून प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणारा अंक लिहा.

- १) १३ २) १२ ३) ३ ४) २

३२) प्रश्नचिन्हाचे जागी कोणती संख्या हवी ?

- १) १० २) २४ ३) ३० ४) ४०

३३) योग्य पर्याय निवडून रिकामी जागा भरा.

१, ३, ९, २७, ८१, ७२९

- १) २४३ २) १०८ ३) ९० ४) ६४९

३४) दिलेल्या संख्या श्रेणीतील गळलेली संख्या शोधा.

४, ८, १६, __ ४४, ६४

१) २२

२) २८

३) ३२

४) ३४

३५) खालील संख्यामालेतील क्रमाने येणारे पुढील पद कोणते ?

१, २, ६, १५, ३१, ५६, ?

१) ९२

२) ८१

३) ७१

४) ६०

३६) खालील मांडणीतील अशी '९' ची संख्या सांगा की जिच्यानंतर ६ व तिच्यापूर्वी ३ आहे ?

५ ६ ९ ३ ६ ९ ३ ९ ६ ९ ३ ६ ४ ३ ९ ६ ६ ३ ९ ६ ३ ५ ४ ३ ९ ६ ७ ३ ९ ६ ५

१) ५

२) ८

३) ६

४) ७

३७) खालील संख्यामालिकेतील प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

८, २४, १२, ३६, १८, ५४, ?, ८१

१) २७

२) २६

३) २५

४) २४

३८) योग्य पर्याय निवडा. २, ९, २८, ७१, ?

१) १४२

२) १६२

३) १६०

४) १५२

३९) ३, ८, १५, २४, ३५, ?

वरील मालिकेत संख्यांची एक श्रेणी दिलेली आहे. ही श्रेणी कोणत्या तरी नियमानुसार तयार करण्यात आली आहे. हा नियम ओळखून प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ते दिलेल्या पर्यायांमधून निश्चित करा.

१) ४७

२) ४९

३) ४८

४) ६३

४०) मालिका पूर्ण करा. २, ८, १८, ३२, ५०, ७२, ?

१) ९६

२) ९८

३) १०२

४) ११४

४१) खालीलपैकी कोणती संख्या संख्यामालिकेत अचूक बसेल ?

१०, २९, ६६, १२७, २१८, ?

१) ३३७

२) ३४१

३) ३४३

४) ३४५

४२) प्रश्नांकित जागी मालिकेतील योग्य अंक निवडा.

६, १२, २१, ?, ४८

१) ३८

२) ४०

३) ४५

४) ३३

४३) पुढील अंकगट तयार करण्यासाठी कोणता नियम वापरला आहे ?

१२१, २१२, ३३९, ५०८

१) संख्येच्या घनातून चार वजा करा

२) संख्येच्या वर्गात एक मिळवा

३) संख्येला दहाने गुणून त्याक एक मिळवा

४) यापैकी ना

- ४४) खालीलपैकी कोणती संख्या संख्यामालिकेत अचूक बसेल?
०२ ; ०९ ; २० ; ३५ ; ५४ ; ; १०४ ; १३५
१) ७० २) ७३ ३) ७७ ४) ७९
- ४५) खालीलपैकी कोणती संख्या संख्यामालिकेत अचूक बसेल?
९९; ७८; ५९; ४२;; १४; ३.
१) २१ २) २५ ३) २७ ४) २९
- ४६) खालीलपैकी कोणती संख्या संख्यामालिकेत अचूक बसेल?
३५, ४२, ५३, ६६,, १०२, १२५
१) ८० २) ८१ ३) ८२ ४) ८३
- ४७) मालिका पूर्ण करा.
१२१५, २४३०, ३६४५, ४८६०,
१) ६८६१ २) १८६० ३) ६०७५ ४) ४९६०
- ४८) योग्य पर्याय निवडून खालील मालिका पूर्ण करा.
७, २१, ४२, ४२, १२६, २५२,
१) २५२ २) ३७८ ३) ५०४ ४) ७५६
- ४९) खालील मालिका पूर्ण करा.
२, ३, ५, ५, ११, ९, २३, १७,
१) ३७, ४७ २) ३३, ३७ ३) ४७, २३ ४) ४७, ३३
- ५०) खालील अंक मालिकेतील प्रश्न – चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?
४४, ७६, १०१, ११९, ?
१) १०८ २) १३४ ३) १३० ४) १२३
- ५१) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?
१, ३, १५, ३५, ?
१) ६५ २) ६८ ३) ६३ ४) ७२
- ५२) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?
३०, २६, ३५, १९, ४४, ?
१) २२ २) ८ ३) २८ ४) १०
- ५३) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?
७, १३, २१, ?
१) २६ २) ४२ ३) ३१ ४) ३९

५४) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?

१११, ९६, ७३, ४२, ?

१) ३९

२) ३

३) ८१

४) ४५

५५) खालील मालिकेत रिकाम्या जागी कोणत्या संख्या येतील?

२४, ८३, २६, ७६, २९, ७०, ३३, ६५, ३८, ६१, ४४,,

१) ५३, ५१

२) ५१, ५८

३) ५८, ५१

४) ५१, ५३

५६) खालील क्रम वाचून गाळलेल्या जागी योग्य अंक भरा.

५, १०, ३०, १२०,

१) १२००

२) २१०

३) ६००

४) यापैकी नाही

५७) रिकाम्या जागी योग्य अंक भरा.

६४, ४, २१६, ६,, ८

१) २८०

२) ३४३

३) ५१२

४) ७२९

५८) ४, ९, १३, २२, ३५, ५७, ९४ या क्रमामध्ये x म्हणजे काय?

१) ९

२) ७

३) ६

४) २

५९) खालील संख्याश्रेणी कोणत्या तरी नियमांनी तयार केलेली आहे. तो नियम ओळखून प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ते दिलेल्या पर्यायातून शोधा.

२, ४, ८, ३२, २५६, ?

१) ५४५३६

२) ८१९२

३) १०२४

४) १२८०

६०) खाली अ संख्या संच कोणत्या तरी नियमांनी तयार केला आहे तो नियम ओळखून, त्यानुसार दिलेल्या पर्यायामधून अ संख्या संचाशी साधर्म्य दाखविणारा संख्या संच निवडा.

अ = ३, ५, ७, ९, ११, १३, १५, १७, १९ n

पर्यायी उत्तरे :

१) २, ४, ६, ८ n

२) १, ३, ५, ७, ९ n

३) ३, ४, ५, ६, ७ n

४) ०, १, २, ३, ४, ५, ६ n

६१) खाली नऊ चौकटींनी मिळून झालेला एक चौरस दिला आहे. त्यापैकी आठ चौकटीत कोणत्या तरी नियमानुसार काही संख्या लिहिलेल्या आहेत. तो नियम ओळखा व त्यानुसार प्रश्नांकित चौकटीमध्ये दिलेल्या पर्यायापैकी कोणती संख्या असायला हवी ते शोधा.

२१	०६	१५
२८	१६	१२
२७	?	२४

१) २७

२) १०

३) ०३

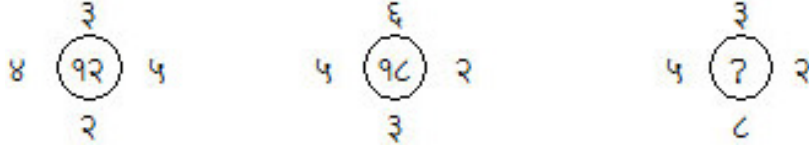
४) २२

६२) खालील संख्या श्रेणीतील पदे ही कोणत्या तरी एका नियमानुसार तयार केलेली आहेत. तो नियम ओळखून त्यानुसार संख्याश्रेणीत न बसणारे पद दिलेल्या पर्यायांमधून ओळखा.

२४०, ४८, १२, ४, २, ०

- १) ० २) २४० ३) ४८ ४) १२

६३) खाली तीन वर्तुळे दिली असून त्याभोवती चार संख्या दिल्या आहेत. वर्तुळाचे आतील संख्या वर्तुळाबाहेरील संख्येचा उपयोग करून कोणत्या तरी नियमाने तयार केल्या आहेत. तो नियम शोधा व प्रश्नचिन्हाचे जागी कोणती संख्या असावी हे दिलेल्या पर्यायातून निश्चित करा.

- १) १२ २) १४ ३) १६ ४) १८

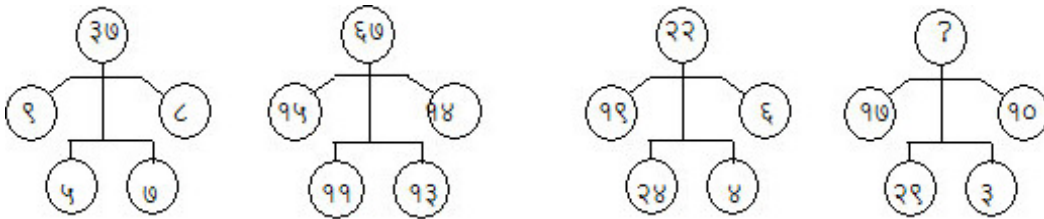
६४) खालील संख्यांचे निरीक्षण करा व प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य संख्या लिहा.

पर्यायी उत्तरे :

- १) ४१७ २) ४१९ ३) ४२१ ४) ४२३

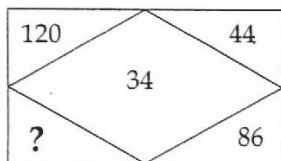
६५) खालील संख्यांचे निरीक्षण करून प्रश्नचिन्हाच्या जागी खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य संख्या लिहा.

पर्यायी उत्तरे :

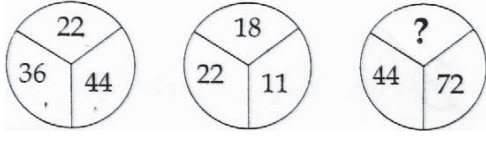
- १) ८५ २) ८० ३) ८२ ४) ८३

६६) प्रश्नार्थक चिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल ?

- १) ८७ २) १० ३) २० ४) १५४

६७) रिकाम्या जागी योग्य अंक लिहा -

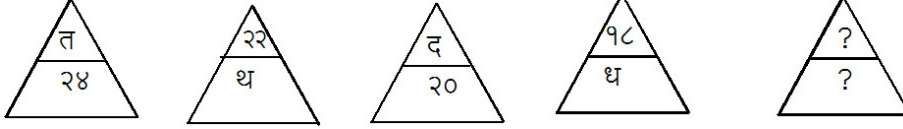
१) ४४

२) ५५

३) ८०

४) ८८

६८) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहा :

पर्यायी उत्तरे :

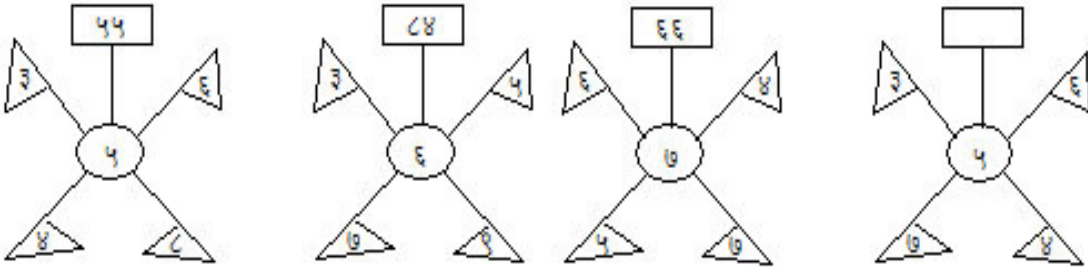
१) $\frac{न}{१६}$

२) $\frac{८}{च}$

३) $\frac{क}{१२}$

४) $\frac{ज}{१०}$

६९) पुढील आकृत्यांचे निरीक्षण करून रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिहा.

१) ५९

२) ४५

३) ५१

४) ४९

७०) खालील संख्या मालिकेत विसावी (२०) संख्या कोणती?

२४, २१, १८, १५, १२,

१) -११

२) -२२

३) -३३

४) -४४

७१) प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य अंक लिहा -

५, ११, २३, ४७, ?

१) ९५

२) ६३

३) ८६

४) ८९

७२) रिकाम्या जागी योग्य संख्या लिहा :

२१०, १७७, १४४, १११,

१) ८९

२) ७७

३) ११०

४) ७८

७३) पुढील श्रेणी पूर्ण करणारी संख्या शोधा. २,५,४,१०,६,१५,८

१) १७

२) १८

३) १९

४) २०

७४) पुढील संख्या श्रेणीतील क्रमाने येणारी संख्या कोणती ? ३, ६, ११, १८

१) १९

२) २७

३) २६

४) २९

७५) पुढील संख्या श्रेणीतील क्रमाने येणारी संख्या शोधा.

१३, १७, २१, २५

१) २७

२) २८

३) २९

४) ३०

७६) पुढील मालिका पूर्ण करा.

१५, २७, ४५, ५७, ७५, ?

१) ८८

२) ९३

३) ७८

४) ८७

७७) खालील अंक मालिकेला योग्य पर्यायाने पूर्ण करा.

११, १४, २५, ३९, ६४, ?

१) ३६

२) ५३

३) १०३

४) ८०

७८) खालील अंक मालिकेत काही अंक गाळलेले आहेत. ते अंक योग्य क्रमाने असलेला पर्याय शोधा.

— — ०१० — १०१ — ११

१) ०११०

२) ०१०१

३) १००१

४) १११०

७९) खालील अंक मालिकेत काही अंक गाळलेले आहेत. ते अंक योग्य क्रमाने असलेला पर्याय शोधा.

० — २ — ०० — — ००२०

१) ०२२०

२) ००२२

३) ००२०

४) ०००२

८०) खालील क्रम पूर्ण करा.

१२२, १७०, २२६,

१) २८२

२) २९०

३) २९५

४) ३००

८१) खालील क्रम पूर्ण करा.

१, ६, १८, ३७,

१) ४२

२) ४४

३) ५६

४) ६३

८२) प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा ?

२३	९२	४६
३७	१४८	७४
?	१९२	९६

पर्यायी उत्तरे :

१) ४८

२) ४३

३) ५८

४) ५६

- ८३) खालील संख्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणता अंक येईल ?
४, ५, ७, ७, ?, ९, १३, ११
१) १० २) ९ ३) १२ ४) ६

- ८४) प्रश्नचिन्हाचे जागी योग्य पर्यायाची निवड करा.

९६	(२०६)	११२
७६	(१६९)	९३
११२	(?)	१७

पर्यायी उत्तरे :

- १) १३९ २) १२९ ३) ११९ ४) १५२

- ८५) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या आहे.

४	४९	९
२५	?	३६
१६	६४	१

पर्यायी उत्तरे :

- १) ६७ २) ८१ ३) ९१ ४) ७९

- ८६) प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?

६ : ७२ :: ८ : ?

- १) ९२ २) ८० ३) १२८ ४) ९६

- ८७) पुढे दिलेल्या अंकमालिकेतील रिकाम्या जागांमध्ये कोणत्या दोन संख्या येतील ?

१०, १२, २०, १४, ६०, १६, २४०,,

- १) १८, १२०० २) २०, ४४० ३) ८०, १२०० ४) १२००, १६

- ८८) पुढे दिलेल्या अंकांच्या संचात कोणता अंक कमीत कमी वेळा येतो ?

३८३, ५७९, ६७१, ९२९, ८२७, ५६८

- १) ३ २) ८ ३) ५ ४) १

- ८९) पुढील अंक मालिकेतील बरोबर मध्ये येणारा अंक कोणता ?

२, ३, ७, ९, ३,२, ३,५, ६,३, ३,२, २,३, ३,२

- १) ३ २) ५ ३) ४ ४) यापैकी कोणताही नाही

- ९०) पुढे दिलेल्या अंक मालिकेतील रिकाम्या जागी असलेला अंक सांगा.

६, ४, १२, ८, १८, १२, २४,

- १) २२ २) २० ३) १८ ४) १६

९१) योग्य पर्याय निवडून पुढील अंक मालिका पूर्ण करा.

२५, १२५, १६, ६४, ९, २७, ४,

१) १६

२) ८

३) ६

४) २

९२) पुढील अंकमालिकेतील प्रश्नचिन्ह असलेल्या मोकळ्या जागेत बिनचूक अंक भरावयाचा आहे. दिलेल्या चार पर्यायांतून तो बिनचूक अंक शोधा.

३, ४६, ५९, ७६, ९७

१) ८७

२) ९३

३) १२२

४) १०१

वर्णमालिका

१) पुढे इंग्लीश अक्षर मालिका आहे. त्यात एक अक्षर गाळलेले आहे ते गाळलेले अक्षर कोणते ते सांगा -

B, A, Z, D, C, Y, F, E,

1) W

2) X

3) G

4) U

२) रिकाम्या जागी कोणता अक्षर समूह येईल ?

BCDB, CDEC, DEFD, EFGE, ?

1) FGHF

2) EFGI

3) FGHI

4) EFGD

३) रिकाम्या जागी कोणता पर्याय येईल ?

C4X, F9U, I16R,.....

१) J25N

२) K25P

३) L25O

४) L25M

४) पुढील अक्षर मालिकेत एक अक्षर वगळले आहे. खाली दिलेल्या पर्यायांतून ते अक्षर शोधा.

B, G, L, Q, V,

1) A

2) B

3) Z

4) Y

५) पुढील अक्षर-अंक मालिकेतील रिकाम्या जागी असलेले अक्षर-अंक सांगा.

B, 2, D, 4, H, 8,,

1) P, 16

2) Q, 17

3) T, 20

4) V, 22

६) पुढे अक्षर समुहांची मालिका दिली आहे. प्रत्येक अक्षर समुहांमध्ये एक संबंध दिसून येईल. तोच संबंध असलेला अक्षरसमूह पुढील पर्यायी उत्तरांमधून शोधा.

ZXV, TRP, NLJ,

1) HGF

2) HDF

3) HFD

4) HED

७) पुढे दिलेल्या अक्षर समूहांच्या मालिकेतील गाळलेल्या जागेच्या ठिकाणी कोणता अक्षर समूह येईल ?

ACZ, EGX, IKV, MOT,

1) QSR

2) SRQ

3) PQR

4) SRP

- ८) या शब्दांतील रिकाम्या जागी कोणते आद्याक्षर लिहिल्यास ते शब्द अर्थपूर्ण होतील ?
(a) _ist (b) _lew (c) Fi_th (d) gi_t
पर्यायी उत्तरे :
१) L २) M ३) f ४) b
- ८) खालील क्रमवारीत प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय कोणता येईल ?
AZC FUH KPM PKR ?
१) UFW २) WFK ३) UKP ४) DGO
- १०) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती अक्षरे हवीत ?
C/X E/V G/T I/R ?
१) A/Z २) D/W ३) F/U ४) K/P
- ११) इंग्रजी अक्षरमाला उलटक्रमाने लिहिली असता कोणते अक्षर डावीकडून अकरावे व उजवीकडून सोळावे येईल ?
१) P २) Q ३) K ४) J
- १२) प्रश्नचिन्हाच्या जागी अचूक अंक असलेला पर्याय कोणता ?
३ ६ १२ १८ ?
A D J P V
पर्यायी उत्तरे :
१) २१ २) २४ ३) २७ ४) २८
- १३) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणते अक्षर येईल ?
D I ?
G L Q
पर्यायी उत्तरे :
१) Y २) H ३) N ४) B
- १४) खालील अक्षर मालिकेतील गाळलेली अक्षरे दिलेल्या पर्यायातून निवडा.
ab — a — b — ababb
१) abb २) baa ३) bbb ४) aba
- १५) खालील अक्षरमालिकेत काही अक्षरे गाळलेली आहेत. ती अक्षरे योग्य क्रमाने असलेला पर्याय शोधा.
— aabb — abba — b
१) ba a २) aba ३) bb a ४) abb
- १६) खालील क्रम पूर्ण करा.
KEV, JDU, ICT, HBS
१) GAR २) FAR ३) NER ४) यांपैकी नाही

- १७) खालील क्रम पूर्ण करा.
ZY, XV, UR, QM,
- १) LJ २) LI ३) LF ४) LG
- १८) खालील क्रम पूर्ण करा.
AB, BF, CL,
- १) DR २) DS ३) DQ ४) DT
- १९) रिकाम्या जागी योग्य क्रमाने येणारा अक्षरसंच ओळखा.
OP — QPO — PQ — POOPQQ — O
- १) OPQP २) QOQP ३) POQO ४) QPPO
- २०) खालील क्रम पूर्ण करा.
A5, EB8, HFC11,
- १) IPS_g 12 २) JIGD 14 ३) GJDI 14 ४) PSGD 13
- २१) खालील क्रम पूर्ण करा.
 $\frac{A}{Z}, \frac{W}{D}, \frac{G}{I}, \frac{Q}{J}, \dots$
- १) $\frac{M}{N}$ २) $\frac{L}{N}$ ३) $\frac{K}{N}$ ४) $\frac{I}{N}$
- २२) दिलेल्या अक्षर समूह मालिकेत प्रश्नार्थक चिन्हाच्या ठिकाणी क्रमाने येणारे पद दिलेल्या पर्यायांमधून निवडा.
GPW, GPUW, GIPUW, GIPSUW, ?
- १) GIHPSUW २) GIPQSUW ३) GIKPSUW ४) GIJPSUV
- २३) खालील शब्दांचे निरीक्षण करून प्रश्नचिन्हाच्या जागी अचूक पर्याय निवडा.
तिरुअनंतपुरम रूअनंतपूरम रूअनंतपूर अनंतपूर अनंतपू ?
- १) नंत २) नंतपू ३) पूतनं ४) अनंत
- २४) पुढील अक्षरगत तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केला आहे ?
ZWV, YVU, XUT, WTS.
- १) प्रत्येक गटातील अक्षरांचा क्रम सुलट आहे.
२) आधीच्या गटातील प्रत्येक अक्षर पुढील गटात दुसऱ्या किंवा तिसऱ्या क्रमांकावर येते.
३) गटातील अक्षरात कोणताच नियम नाही.
४) प्रत्येक गटातील पहिले अक्षर उलट क्रमाने येते आणि पहिल्या अक्षरापासून उलट क्रमाने लागोपाठची दोन अक्षरे गाळल्यावर दुसऱ्या क्रमांकाचे अक्षर व त्यापाठोपाठ येणारे अक्षर तिसऱ्या क्रमांकावर येते.

- २५) ' ? ' जागी येणारा अक्षरगट ओळखा. QRP; GHF; RSQ; JKI; ?
१) FUE २) BYX ३) OLK ४) NOM
- २६) खालील अक्षरमालिकेत काही अक्षरे गाळलेली आहेत. ती अक्षरे योग्य क्रमाने असलेला पर्याय शोधा.
— aabb — abba — b
१) ba a २) aba ३) bb a ४) abb
- २७) खालील क्रम पूर्ण करा. ६४, १२५, २१६,
१) २४३ २) ३२३ ३) ३४३ ४) ४२३
- २८) खालील क्रम पूर्ण करा. KEV, JDU, ICT, HBS
१) GAR २) FAR ३) NER ४) यांपैकी नाही
- २९) खालील क्रम पूर्ण करा. ZY, XV, UR, QM,
१) LJ २) LI ३) LF ४) LG
- ३०) खालील क्रम पूर्ण करा. AB, BF, CL,
१) DR २) DS ३) DQ ४) DT
- ३१) खालील चौकटीत रिकाम्या जागी योग्य अक्षर भरा.

S	P	L
O	K	F
U	P	-

- १) I २) J ३) K ४) L
- ३२) एका सांकेतिक भाषेत deaf हे " $\div * +$ " असे लिहितात आणि ghee हे ".1. * *" असे लिहितात, तर खालील शब्द लिहिताना कोणते चिन्ह चुकले आहे? ghade = ".1." $\div *$
१) " २) \div ३) .1. ४) *
- ३३) जर A = 1, B = Λ , C = 2, D = V, E = 3, F = x, G = 4, H = \odot , I = 5, J = +, K = =, L = •, M = 7, N = \otimes , O = 8, P = 0, Q = q तर 'IMAGE' चा संकेतांक कोणता?
१) 57143 २) 571 + 3 ३) 5134 ४) 71 54
- ३४) जर Orientation = 29, Conditioning = 10 आणि Demonstration = 18 असेल तर 27 या संख्येने खालीलपैकी काय दर्शविता येईल?
१) Instruction २) Education ३) Coaching ४) Training

- ३५) एका सांकेतिक लिपीत QUESTION हा शब्द ● = G114K■7 आणि COMPULSION हा शब्द E■▲ 6 = 81■ 7 असा आहे, तर ▲ = 811K68G म्हणजे काय ?
१) MULTIPLE २) MULTIPLY ३) MULITYPL ४) MULTYIP
- ३६) जर defend शब्द denfded असा लिहिला आणि darling शब्द ginldrad तर Cruiser हा शब्द कसा लिहाल ?
१) eirscurd २) rseicurd ३) eisucrrd ४) euisrcrd
- ३७) जर ab, gh, st तर खालील मालिका पूर्ण करा.
abklcd = efgh = wxab
ghij = cdst = stcdab
efop = ghkl = ?
पर्यायी उत्तरे :
१) wxabij २) stcdgh ३) wxcdab ४) opghab
- ३८) एका सांकेतिक लिपीत PENDULOUS हे NCLBSJMSQ असे लिहिले आहे तर त्याच लिपीत SIMPLIFY हे कसे लिहाल ?
१) QGKNJGDW २) QKGNJGWD ३) QKNGJGDW ४) QGNKGJDW
- ३९) जर N1T4RT4E हा संकेत CORPORAL साठी लिहिला असेल तर त्याच भाषेत ESOTERIC ह्या शब्दाचा संकेत काय होईल ?
१) F3T2V4UG २) DT3S4VHE ३) A3P2R4Q2 ४) E3T2V4U2
- ४०) एका सांकेतिक भाषेत SCRIPT हा शब्द TCQIQT असा लिहिला असेल तर त्याच भाषेत DIGEST कसे लिहाल ?
१) EIHETT २) TIHETT ३) EIFETT ४) TIFETT
- ४१) जर SUITABLE हा शब्द WXYZ असा, CABLE हा शब्द QZ असा आणि EATABLE हा शब्द PYZ असा लिहिला तर P म्हणजे
१) E २) EA ३) EAT ४) EATA
- ४२) खालील क्रम पूर्ण करा. १२२, १७०, २२६,
१) २८२ २) २९० ३) २९५ ४) ३००
- ४३) खालील क्रम पूर्ण करा. १, ६, १८, ३७,
१) ४२ २) ४४ ३) ५६ ४) ६३
- ४४) खालील क्रम पूर्ण करा. A5, EB8, HFC11,
१) IPSg 12 २) JIGD 14 ३) GJDI 14 ४) PSGD 13

४५) पहिल्या ओळीत अक्षर मालिका असून दुसऱ्या ओळीत अंकमालिका आहे. अंकमालिकेतील प्रत्येक अंक, अक्षर मालिकेतील एका अक्षराचा निर्देशक आहे. प्रत्येक मालिकेत काही पदे गळलेली आहेत. अंकमालिकेतील शेवटची चार पदे दिलेल्या पर्यायांमधून शोधा :

a b h g ... b b a
..... १.....३ १ ... २ ३ १..... १

१) ४२१३

२) ३२१४

३) २३१४

४) २४१३

४६) रिकाम्या जागी येणारा अक्षरसमूह ओळखा.

din, sxc,, wbg, lqv.

१) hns

२) ejo

३) hmr

४) tye

४७) खालीलपैकी कोणती अक्षरे प्रश्नचिन्हांच्या जागी बसतील ?

A, E, I, ?, ?

१) O, Q

२) M, Q

३) M, U

४) O, M

४८) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

US, OM, IG,

१) EF

२) EC

३) HJ

४) AD

४९) पुढीलपैकी कोणती किंमत सुसंगत नाही ?

१) $\frac{२५}{१०४}$

२) $\frac{३५}{९९}$

३) $\frac{४५}{११७}$

४) $\frac{५५}{१४३}$

५०) A 2 D 7 ? 16 V 29 या मालिकेत ? म्हणजे

१) L

२) M

३) F

४) K

५१) खालील मालिका पूर्ण करा.

BD 10; FH 19; JL 36; NP 69; RT 134

१) RT 134

२) ST 124

३) RT 164

४) QR 144

५२) खालील मालिकेतील रिकाम्या जागेसाठी अचूक पर्याय निवडा.

AB—YZ—15, CD—WX—77,, GH—ST—01

१) EF—NO—55

२) EF—UV—139

३) EF—QR—83

४) EF—PQ—75

५३) दिलेल्या मालिकेतील शेवटचे पद कोणते ?

E 6 I 9 J 10 X 24 S

१) १६

२) १९

३) १८

४) २०

- ५४) योग्य अक्षरांची निवड करून रिक्त जागा पूर्ण करा.
— a — ba — a — bbaa — ab —
१) a b a a a b २) b a b a b a ३) a a b b b a ४) b a a a b a
- ५५) 4 W 1, 10 Q 1, 16 ? 1 या क्रमातील ? जागी येणारे अक्षर कोणते?
१) L २) H ३) K ४) Z
- ५६) क्रम पूर्ण करा.
ADGJ, BEHK, CFIL, DGJM, EHKN
- १) FILO २) FHKM ३) FIKL ४) FHJL
- ५७) ECD — IGH — MKL — QOP — ?
१) STU २) QST ३) UST ४) QRP
- ५८) पुढील क्रम पूर्ण करा.
WS, VU, UW, ?
१) SV २) TS ३) TY ४) UV
- ५९) प्रश्नचिन्हांच्या ठिकाणी येणारी अक्षरे कोणती?
M, A, L, B, K, C, J, ?
१) KD २) ID ३) DI ४) DH
- ६०) खालील क्रम पूर्ण करा.
BPL, CQN, DRQ, ESU,
१) FTW २) FOV ३) FTV ४) FTZ
- ६१) रिकाम्या जागी येणारे योग्य अक्षर ओळखा.
WXYZ, RST, NO,
१) M २) K ३) J ४) L
- ६२) खालील अक्षरमालिकेत काही अक्षरे वगळली आहेत. वगळलेली अक्षरे योग्य त्या क्रमाने चार पर्यायात दिलेली आहेत.
योग्य तो पर्याय निवडा. YZ YY XYZZX YZX YZ Y
१) XZYXX २) YXZYZ ३) ZZYYX ४) YXZXY
- ६३) खालील अक्षरमालिकेतील गाळलेली अक्षरे योग्य क्रमाने असलेला पर्याय निवडा.
p...qqr...ppq...rppp...qrp ...
१) rpqpq २) qprqp ३) qpqqp ४) ppqqp

६४) खालील मालिकेत रिकाम्या जागी अक्षरांची कोणती जोडी येईल ?

YB, WD, TG, PK,

१) QP

२) PQ

३) KP

४) OK

६५) खालील मालिका पूर्ण करा.

Cdpq, Deqr, Efrs,

१) Fgst

२) FGut

३) Tfgu

४) Gfur

६६) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

CB, FE, IH, LK,,

१) NO, RQ

२) PQ, ON

३) ON, RQ

४) RQ, NO

६७) ACEG, HJLN, OQSU, ?, CEGI वरील प्रश्नांत प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?

१) UWYA

२) VXZA

३) VWYB

४) VXZB

६८) खालील क्रम पूर्ण करा.

XVT, YWU, VTR, WUS,

१) TRP

२) UTS

३) VUT

४) TSR

६९) पुढील अक्षरगट तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केला आहे ?

JMN, KOP, LQR, MST

१) प्रत्येक गटातील पहिले अक्षर मागील गटाच्या पहिल्या अक्षरानंतर येणारे आहे. दुसऱ्या व तिसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे लागोपाठ येणारी आहेत.

२) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे उलट क्रमाने येतात.

३) प्रत्येक गटातील पहिल्या क्रमांकाचे अक्षर सुलट क्रमाने येते आणि दुसऱ्या व तिसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे एकाआड एक येणारी आहेत.

४) प्रत्येक गटातील पहिल्या अक्षराचा क्रम सुलट असून मधले अक्षर पहिल्या अक्षरापासून पाचवे आहे.

७०) पुढील अक्षर गट तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केला आहे ?

YAB, XCD, WEF, VGH

१) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे लागोपाठ येणारी आहेत.

२) प्रत्येक गटातील दुसऱ्या व तिसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे लागोपाठ असून पहिले अक्षर उलट क्रमाने येते.

३) प्रत्येक गटात पहिल्या क्रमांकाची अक्षरे सुलट क्रमाने व दुसऱ्या व तिसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे उलट क्रमाने येतात.

४) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे उलट क्रमाने येतात.

- ७१) पुढील अक्षरगट तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केला आहे ?
ZB, YC, XD, WE
१) प्रत्येक गटातील अक्षरे लागोपाठ येणारी आहेत.
२) प्रत्येक गटातील पहिल्या क्रमांकाची अक्षरे उलट क्रमाने तर दुसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे सुलट क्रमाने येतात
३) गटातील सर्व सक्षरांचा क्रम उलट आहे.
४) प्रत्येक गटातील दुसऱ्या क्रमांकाचे अक्षर उलट क्रमाने तर पहिल्या क्रमांकाचे अक्षर सुलट क्रमाने येते.
- ७२) पुढील अक्षर गट तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केला आहे ?
AJJ, BKK, CLL, DMM
१) पहिल्या क्रमांकाची अक्षरे लागोपाठ येतात तर प्रत्येक गटातील दुसरे व तिसरे अक्षर पहिल्या अक्षरापासून नववे आहे.
२) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे सुलट क्रमाने येतात.
३) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे उलट क्रमाने येतात
४) प्रत्येक गटातील पहिले अक्षर सुलट क्रमाने येतात तर उरलेली दोन अक्षरे पहिल्यापासून आठवी आहेत.
- ७३) पुढील अक्षरगट तयार करण्यासाठी खालीलपैकी कोणत्या नियमाचा वापर केलेला आहे ?
AMZ, BNY, COX, DPW.
१) प्रत्येक गटातील अक्षर उलट क्रमाने येतात.
२) प्रत्येक गटात पहिल्या क्रमांकाची अक्षरे सुलट क्रमाने, तिसऱ्या क्रमांकाची अक्षरे उलट क्रमाने तर मधले अक्षर पहिल्या अक्षरा-पासून बारावे येते.
३) प्रत्येक गटातील सर्व अक्षरे सुलट क्रमाने येतात.
४) प्रत्येक गटातील पहिले व तिसरे ही अक्षरे लागोपाठ येणारी असून मधल्या अक्षराबाबत कोणताच नियम नाही.
- ७४) दिलेल्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या ठिकाणी कोणता पर्याय येईल ?
ACEZXV, BDFYWU, ?, DFHWUS
१) CFGVXT ३) CEFXYV ३) CEGXVT ४) GCEVXT
- ७५) खालील प्रश्नचिन्हाच्या जागी काय येईल ?
BDG, CEH, DFI, EGJ, ? .
१) EIK २) FHK ३) GIL ४) FGL
- ७६) खालील पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा.
ZXV, TRP, NLJ, HFD.....
1) XBZ 2) BZX 3) VTR 4) PNL
- ७७) गाळलेली जागा भरा.
AC, AE, AG, AL,
1) AJ 2) AK 3) AL 4) AM

- ७८) (ROWARPS) दिलेल्या वर्णाक्षरातून अर्थपूर्ण शब्द तयार करून त्याचे शेवटचे वर्णाक्षर निवडा.
1) R 2) W 3) P 4) S
- ७९) प्रश्नचिन्हाचे जागी योग्य पर्याय निवडा.
ZACTK, ?, XYERI, WXFQH, VWGPG, UVHOF
1) JYSET 2) YYERK 3) ZYDKS 4) YZDSJ
- ८०) खालील पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा.
BPD, FTH, JXL, AOC,....
1) SGE 2) OCQ 3) ESG 4) GES
- ८१) खालील पर्यायांमधून योग्य अक्षरांचा गट शोधा.
XMLA, WNKB, VOJC, UPID
1) SRGF 2) ZYST 3) TQHE 4) FGRS
- ८२) रिकामी जागा भरा.
B, E, J,, Z
1) O 2) M 3) Q 4) U
- ८३) योग्य अक्षरे निवडा.
AD, CG, ..., GM
1) DH 2) EJ 3) EI 4) EK
- ८४) रिकाम्या जागी येणारा अक्षरसमूह ओळखा ?
din, sxc, hmr,, iqr
१) ejo २) wbg ३) tyc ४) hus
- ८५) रिकाम्या जागी येणारे योग्य अक्षर ओळखा.
stuv, nop, jk,
१) i २) h ३) g ४) l
- ८६) पुढील मालिका पूर्ण करा :-
a, d, g, j, m ?
१) o २) p ३) q ४) r
- ८७) अक्षरमालिकेत काही अक्षरे गाळलेली आहेत. अक्षरांचा कोणता गट गाळलेल्या जागी येऊ शकतो ?
mn_lm_nl_nnl
१) nmn २) nmm ३) nmm ४) mnn
- ८८) a_ba_cbaac_aa_ba या अक्षर मालेतील रिकाम्या जागी, मालिका पूर्ण होण्यासाठी योग्य अक्षरे भरल्यास, कोणता अक्षर गट रिकाम्या जागी असेल ?
१) cabc २) abac ३) acba ४) aabc

८९) दिलेल्या अक्षर मालिकेत रिकाम्या जागी कोणती अक्षरे क्रमाने भरल्यास मालिका पूर्ण होईल ?

_cd_bcda_cdab_da

१) bada

२) babb

३) bbac

४) babc

९०) रिकाम्या जागी भरावयाच्या अक्षरांचा योग्य क्रमाने असलेले गट निवडा.

baba - a - a - ab

१) baba

२) baab

३) abbb

४) abaa

९१) प्रश्नचिन्हाजागी योग्य पर्याय निवडून लिहा.

$\frac{Z}{१८}$, $\frac{Y}{२०}$, $\frac{W}{२३}$, $\frac{T}{२७}$

१) $\frac{S}{३१}$

२) $\frac{S}{३२}$

३) $\frac{P}{३१}$

४) $\frac{P}{३२}$

उत्तरे : (१) संख्या आणि वर्णमालिका

संख्यामालिका

१-३	२-२	३-१	४-२	५-४	६-१	७-३	८-४	९-४	१०-१
११-१	१२-४	१३-४	१४-२	१५-३	१६-x	१७-३	१८-१	१९-३	२०-२
२१-३	२२-२	२३-४	२४-४	२५-३	२६-१	२७-४	२८-३	२९-३	३०-२
३१-१	३२-४	३३-१	३४-२	३५-१	३६-१	३७-१	३८-२	३९-३	४०-२
४१-४	४२-४	४३-१	४४-३	४५-३	४६-४	४७-३	४८-१	४९-४	५०-३
५१-३	५२-२	५३-३	५४-२	५५-३	५६-३	५७-३	५८-४	५९-२	६०-२
६१-३	६२-१	६३-x	६४-२	६५-४	६६-२	६७-४	६८-१	६९-३	७०-३
७१-१	७२-४	७३-४	७४-x	७५-३	७६-४	७७-३	७८-४	७९-३	८०-२
८१-४	८२-१	८३-१	८४-२	८५-२	८६-३	८७-१	८८-४	८९-२	९०-४
९१-२	९२-x								

वर्णमालिका

१-२	२-१	३-३	४-१	५-१	६-३	७-१	८-३	८-१	१०-४
११-१	१२-२	१३-३	१४-२	१५-१	१६-१	१७-४	१८-४	१९-२	२०-२
२१-१	२२-३	२३-२	२४-४	२५-४	२६-१	२७-३	२८-१	२९-४	३०-४
३१-२	३२-१	३३-१	३४-४	३५-१	३६-२	३७-३	३८-१	३९-४	४०-३
४१-२	४२-२	४३-४	४४-२	४५-२	४६-३	४७-२	४८-२	४९-१	५०-४
५१-१	५२-२	५३-२	५४-१	५५-३	५६-१	५७-३	५८-२	५९-३	६०-४
६१-२	६२-१	६३-४	६४-३	६५-१	६६-३	६७-४	६८-१	६९-३	७०-२
७१-२	७२-१	७३-३	७४-३	७५-२	७६-२	७७-१	७८-२	७९-४	८०-३
८१-३	८२-३	८३-२	८४-२	८५-३	८६-२	८७-२	८८-१	८९-४	९०-३
९१-४									